

PWYLLGOR	PWYLLGOR TRWYDDEDU CYFFREDINOL
DYDDIAD:	2 RHAGFYR 2019
TEITL:	DIRPRWYO HAWLIAU I BENDERFYNU AR GEISIADAU TRWYDDEDAU TACSI
PWRPAS:	ADOLYGU'R CYNLLUN DIRPRWYO AC YSTYRIED OPSIYNAU AR GYFER ADDASU'R TREFNIADAU
AWDUR:	PENNAETH YR ADRAN AMGYLCHEDD

1.0 GWYBODAETH GEFNDIROL – CYD-DESTUN CYFREITHIOL

- 1.1 Mae gan y Cyngor fel Awdurdod Trwyddedu ddyletswydd o dan y Ddeddf Cymalau Heddluoedd Trefol 1847 a'r Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976 i drwyddedu gyrwyr a cherbydau hurio preifat a hacni, a gweithredwyr.
- 1.2 Mae'r grym i ddyfarnu trwyddedau gyrrwyr/gweithredwyr wedi'u cynnwys yn Adran 51, 55, a 59 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976(Y Ddeddf). Mae'n ofynnol i'r Awdurdod Trwyddedu sicrhau bod sawl sy'n ymgeisio am drwydded gyrrwr/gweithredwr , neu'n ymgeisio i adnewyddu trwydded o'r fath, yn unigolyn 'addas a phriodol' i ddal y drwydded honno.
- 1.3 Mae'r grym i atal , diddymu, neu wrthod adnewyddu trwydded gyrrwr wedi'i cynnwys yn adran 61 o'r Ddeddf . Mae'r grym yn berthnasol i sefyllfaoedd lle bo'r ymgeisydd/deilydd y drwydded wedi
- ei gael yn euog o drosedd yn ymwneud ag anonestrwydd; anwedduster; neu drais
 - Methiant i gydymffurfio gyda darpariaethau Deddf Cymalau Heddluoedd Trefol 1847
 - Methiant i gydymffurfio a darpariaethau Rhan 2 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1976
 - Neu unrhyw achos arall rhesymol.
- 1.4 Prif bwrpas trwyddedu cerbydau , gweithredwyr a gyrwyr yw diogelu iechyd y cyhoedd; a dyma yw'r flaenoriaeth beth bynnag fo trefniadau'r Cyngor ar gyfer penderfynu os yw cais am drwydded yn cael ei ganiatáu neu beidio.

2. Y CYFANSODDIAD A HAWLIAU DIRPRWYEDIG

- 2.1 Mae'r Cyfansoddiad yn gosod trefn benodol o ran pa benderfyniadau sydd wedi eu dirprwyo i swyddogion; a pha benderfyniadau sydd yn disgyn o dan gyfrifoldebau'r Is Bwyllgor. Dywed cymal 11.3.5 o Atodiad 3 Adran 3 fod penderfyniadau trwyddedau tacsis wedi eu dirprwyo i'r Pennaeth Amgylchedd ac eithrio'r materion a restrir isod -

11.3.5 Gweithredu pwerau'r Cyngor ym maes trwyddedu cerbydau hacni a cherbydau hur preifat ag eithrio'r materion canlynol sydd yn gyfrifoldeb i'r Is-Bwyllgor o'r Pwyllgor Trwyddedu Cyffredinol.

- a) Penderfynu ar gais am drwydded gyrrwr hacni/hurio preifat pan fydd adroddiad o'r Biwro Cofnodion Troseddol yn dangos collfarn neu rybudd heddlu.
- b) Penderfynu ar gais am drwydded cerbyd hacni/hurio preifat pan na fydd y cerbyd yn cydymffurfio â pholisi'r awdurdod.
- c) Penderfynu ar gais am drwydded gweithredwr hurio preifat pan fydd adroddiad o'r Gwasnaeth Datgelu a Gwahardd yn dangos collfarn neu rybudd heddlu.

2.2 Mae pob penderfyniad arall mewn perthynas â'r gofynion cyfreithiol uchod wedi ei dirprwyo i'r Pennaeth Amgylchedd; sydd wedi awdurdodi swyddogion penodol i weithredu'r hawliau ar ei ran.

2.3 Mae'r grym i ddiddymu, neu atal trwydded yn cael ei ymarfer yn rheolaidd gan swyddogion a awdurdodir gan y Pennaeth Amgylchedd. Pan mae unigolyn yn anhapus gyda'r penderfyniad i atal neu ddiddymu trwydded; gall apelio i Lys Ynadon oddi fewn i 21 diwrnod o dderbyn yr hysbysiad atal/diddymu.

3. **MATERION ARALL I'W HYSTYRIED**

3.1 Yn ogystal â'r angen i gyfeirio ceisiadau gan unigolion sydd yn dangos collfarn neu rybudd Heddlu ar eu DBS; mae amgylchiadau ehangach lle y cyfeirir ceisiadau i'r Is Bwyllgor Trwyddedu Cyffredinol am benderfyniad

3.2 Gall hyn gynnwys cyhuddiad neu wybodaeth a dderbyniwyd am ymddygiad unigolyn sydd heb arwain at gollfarn; neu lle nad yw'r achos wedi cyrraedd y llysoedd eto.

3.3 Yn unol â gofynion Polisi cyfredol y Cyngor - *Meini Prawf Addasrwydd ar gyfer Gyrrwr a Gweithredwr* - mae'r amgylchiadau canlynol hefyd yn arwain at gyfeirio unigolyn i wrandawriad o'r Is Bwyllgor am benderfyniad sef:

- Torri Deddf, Is-ddeddf neu Amod Trwydded
- Troseddau traffig difrifol neu sawl collfarn am fan droseddau traffig.

4 **Y SEFYLLFA BRESENNOL**

4.1 Ers dros flwyddyn bellach mae adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Is - Bwyllgor gydag argymhelliad sy'n seiliedig ar arweiniad Polisi cyfredol y Cyngor - *Meini Prawf Addasrwydd ar gyfer Gyrrwr a Gweithredwr*, a barn broffesiynol y Swyddog. Mae'r adroddiad yn manylu'r troseddau neu faterion perthnasol eraill; ac mae'r ffurflen gais , DBS ac unrhyw wybodaeth berthnasol yn cael eu cyflwyno er ystyriaeth Yr Is - Bwyllgor. Fe ymhelaethir ar y troseddau yng ngyd-destyn cymalau perthnasol o'r polisi

. Credir fod cyflwyno adroddiad ffurfiol gydag argymhelliad yn ddull effeithiol o sicrhau fod yr Is bwyllgor yn cael arweiniad clir a gais gan gynnwys tystiolaeth berthnasol sydd yn sail i'r argymhelliad. Mae'r adroddiad hefyd yn rhoi gwybodaeth ffurfiol i'r ymgeisydd (ac unrhyw bartion eraill) – ynglyn a sut mae'r Swyddog wedi cyrraedd ei argymhelliad ar y cais.

4.2 Fe roddir cyfle i bob ymgeisydd sydd yn ymddangos ger bron Yr Is - Bwyllgor i roi cefndir o ran y troseddau neu faterion perthnasol. Felly, mae adroddiad ac argymhelliad y Swyddog yn ogystal a thystiolaeth a gyflwynir gan yr ymgeisydd yn sicrhau fod gan yr Is bwyllgor yr holl dystiolaeth a'r wybodaeth sydd yn angenrheidiol ar gyfer gwneud penderfyniad.

4.3 Fe welir o'r tabl isod ceisadau a gyfeiriwyd at yr Is Bwyllgor Trwyddedu Cyffredinol, gyda'r argymhelliad a phenderfyniad rhwng Hydref 2018 a Medi 2019

DYDDIAD	ARGYMHELLIAD	PENDERFYNIAD	DYDDIAD	ARGYMHELLIAD	PENDERFYNIAD
17/10/18	Gwrthod	Caniatáu	20/3/19	gwrthod	caniatáu
21/11/18	Gwrthod	Gwrthod	20/3/19	gwrthod	caniatáu
21/11/18	Gwrthod	caniatáu	12/4/19	caniatáu	caniatáu
27/11/18	Gwrthod	gwrthod	16/4/19	gwrthod	caniatáu
27/11/18	Caniatáu	caniatáu	16/4/19	gwrthod	gwrthod
10/12/18	Caniatáu	Caniatau	3/6/19	caniatáu	caniatáu
20/12/18	Gwrthod	Gwrthod	20/6/19	Caniatau	caniatáu
28/1/19	gwrthod	caniatau	01/8/19	gwrthod	gwrthod
28/1/19	gwrthod	caniatáu	18/9/19	caniatáu	caniatáu
28/1/19	gwrthod	caniatau	18/9/19	caniatau	caniatáu
20/3/19	gwrthod	caniatáu	18/9/19	caniatau	caniatau

4.3 Fe gyfeiriwyd 22 cais i'r Is - Bwyllgor am benderfyniad rhwng Hydref 2018 a Medi 2019. Fe ganiatawyd 9 cais yn groes i'r argymhelliad i wrthod ar sail polisi. Fe wrthodwyd 5 cais yn unol â'r argymhelliad; ac fe gymeradwywyd 8 cais yn unol â'r argymhelliad. Lle nad oedd y troseddau yn groes i'r polisi - fe gafwyd cymeradwyaeth yn unol â'r argymhelliad bob tro.

4.4 Mae gwydnwch i benderfyniadau'r Is Bwyllgor oherwydd bod pob ymgeisydd yn derbyn gwrandawriad teg; ac yn derbyn eglurhad llawn ar lafar ac yn ysgrifenedig am

resymeg y penderfyniad gan y Cyfreithiwr. Mae cyfeiriad penodol i berthnasedd cymalau'r polisi yn y llythyr penderfyniad; ynghyd ac unrhyw faterion eraill oedd yn berthnasol i'w hystyried er mwyn penderfynu os yw'r ymgeisydd yn berson 'addas a phriodol'

- 4.5 Roedd yr 8 cais a gymeradwywyd yn unol a'r argymhelliad dros y flwyddyn diwethaf yn geisiadau lle roedd yn amlwg nad oedd y troseddau neu materion eraill i'w hystyried - yn groes i'r polisi. Mae rhain fel arfer yn geisiadau lle nad oes collfarn diweddar; neu yn nhermau mwy nag un collfarn neu fater arall; lle mae dros 10 mlynedd wedi mynd heibio ers y drosedd diwethaf. Mae ambell i enghraifft o gais sydd wedi ei gyfeirio i'r Is - Bwyllgor gyda dim ond un collfarn hanesyddol am drosedd o drais lle mae gymaint ag 20 mlynedd neu fwy wedi mynd heibio. Mae llawer o geisiadau yn ddiweddar wedi eu cyfeirio oherwydd pwyntiau trwydded yrru yn unig.
- 4.6 Mae'r gyfundrefn ar gyfer caniatáu neu wrthod ceisiadau am drwyddedau tacsï yn cynnwys hawliau apêl, i Lys yr Ynadon. Mae penderfyniadau i wrthod caniatáu ceisiadau gan Is - Bwyllgor, neu i ddiddymu neu atal trwyddedau gan swyddogion yn cael eu gwneud er mwyn diogelu'r cyhoedd; ond mae'n bwysig ein bod yn gallu tystiolaethu rhesymeg penderfyniad gan fod hawliau apêl yn erbyn y penderfyniadau hyn.
- 4.7 Credir fod sgil effeithiau'r Cynllun Dirprwyo fel ac y mae yn golygu:
- Llwyth gwaith diangen i'r Is bwyllgor oherwydd y nifer o geisiadau sydd yn rhaid eu hadrodd oherwydd bod yr ymgeisydd gyda cholffarn
 - Llwyth gwaith diangen i'r Gwasanaeth Trwyddedu a'r Gwasanaeth Pwyllgorau oherwydd yr angen i baratoi adroddiadau a chyfarfodydd yr Is bwyllgor ar hap
 - Oedi yn y broses o benderfynu ar geisiadau oherwydd yr angen i adrodd i'r Is bwyllgor sydd yn golygu fod ymgeiswyr yn gorfod disgwyl yn hirach am benderfyniad
- 4.8 Credir fod angen edrych ar y trefniadau dirprwyo penderfyniadau fel bod yr Is-Bwyllgor yn parhau i allu dyfarnu penderfyniad mewn modd gwrthrychol a rhesymegol lle mae'r ceisiadau o ran ei natur yn cyfiawnhau penderfyniad gan Yr Is - Bwyllgor. Awgrymir y dylid ystyried opsiynau ar gyfer sicrhau nad yw ceisiadau lle mae un neu ddau o fan droseddau hanesyddol, yn cael eu cyfeirio at yr Is -Bwyllgor.

5 OPSYNAU I'W HYSTYRIED

- 5.1 Credir y gellir adolygu'r drefn ddirprwyo gan sicrhau parhad i wydnwch penderfyniadau swyddogion a'r Is - Bwyllgor; ond drwy ganiatáu cyfle i'r Is - Bwyllgor ganolbwyntio ar geisiadau mwyaf cynhennus neu gymhleth.
- 5.2 Mae trefniadau dirprwyo penderfyniadau fel hyn yn amrywio o gyngor i gyngor. Mae rhai Awdurdodau Trwyddedu yn dirprwyo hawl i swyddog benderfynu ar unrhyw gais nad yw yn groes i bolisi. Mae rhai yn dirprwyo hawliau penderfyniad i Swyddog; ond gyda chylfundrefn apel i Is - Bwyllgor os nad yw ymgeisydd yn cytuno gyda phenderfyniad.
- 5.3 O safbwynt Cyngor Gwynedd rydym yn grediniol fod rol bwysig gan yr Is bwyllgor o ran ystyried a phenderfynu ar geisiadau am drwyddedau, ond mae'n debyg mai'r her yw diffinio'r amgylchiadau lle dylid cyfeirio cais i'r Is bwyllgor.

- 5.4 Cynigir opsiynau fel a ganlyn fel opsiynau dechreuol i'r Pwyllgor eu hystyried a'u trafod ac am gymeradwyaeth i'r Gwasanaeth Trwyddedu mewn ymgynghoriad gyda'r Gwasanaeth Cyfreithiol i edrych ar y opsiynau (neu cyfuniad ohonynt) mewn mwy o fanlyder.
- 5.5 **Opsiwn A** - Cadw'r drefn yn debyg i'r hyn sydd yn bodoli yn bresennol ond yn cadarnhau -
- Fod ceisiadau yn cael; eu cyfeirio at Is - Bwyllgor pan fydd troseddau neu gollfarnau boed ar adroddiad DBS neu fel arall
 - Nad oes rhaid cyfeirio ceisiadau os yw'r troseddau wedi eu hystyried o'r blaen gan is-bwyllgor (a bod y cais wedi ei ganiatáu bryd hynny).
- 5.6 **Opsiwn B** – Dirprwyo'r hawl i swyddogion benderfynnu caniatáu ceisadau lle nad yw troseddau neu materion eraill i'w ystyried yn groes i'r polisi' a lle mae un neu ddau o hen droseddau hanesyddol neu faterion eraill, gyda'r trosedd diweddaraf wedi digwydd dros 10 mlynedd yn ol.
- 5.7 Fe fyddai Opsiwn B yn golygu fod ceisadau yn cael eu cyfeirio i'r Is - Bwyllgor lle mae swyddog yn argymhell gwrthod ar sail fod y cais yn groes i Bolisi neu fod materion eraill i'w hystyried a thystiolaeth nad yw'r ymgeisydd yn berson ' addas a phriodol'
- 5.8 **Opsiwn C** – Cyfeirio unrhyw gais i'r Is - Bwyllgor lle mae amryw troseddau diweddar neu troseddau difrifol a pherthnasol neu unrhyw fater arall i'w ystyried ; a lle mae risgiau sylweddol i ddiogelwch y cyhoedd petai penderfyniad i wrthod yn cael ei herio yn llwyddiannus drwy apel.
- 5.9 **Opsiwn D** – Cyfeirio penderfyniadau i'r Is - Bwyllgor yn unol a disgresiwn y Pennaeth Amgylchedd

6. ARGYMHELLIAD -

6.1 Gofynnir i'r Pwyllgor:

- Gefnogi'r egwyddor or adolygu'r cynllun dirprwyo cyfredol
- Ystyried yr opsiynau dechreuol a rhoi cymeradwyaeth i'r Gwasanaeth Trwyddedu mewn ymgynghoriad gyda'r Gwasanaeth Cyfreithiol i edrych mewn mwy o fanlyder ar yr opsiynau neu gyfuniad ohonynt ac adrodd yn ol i'r Pwyllgor gydag opsiynau terfynnol a'r opsiwn a ffafrir cyn diwedd Mawrth 2020.